

Fremsat den 13. marts 2019 af justitsministeren (Søren Pape Poulsen)

Forslag

til

Lov om ændring af retsplejeloven

(Styrkelse af politiets muligheder for efterforskning af kriminalitet på internettet)

§ 1

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1284 af 14. november 2018, som ændret senest ved lov nr. 1719 af 27. december 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 29 a, stk. 3, indsættes efter »polititjenestemand«: »eller en ansat i politiet«, og »polititjenestemandens« ændres til: »dennes«.

2. I § 754 a, stk. 1, nr. 3, indsættes efter »6 år eller derover«: », eller en overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1 eller 2, § 290, stk. 1, af lovgivningen om euforiserende stoffer eller af lovgivningen om våben og eksplosivstoffer, i det omfang overtrædelsen begås ved brug af internettet«.

3. I § 754 b, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »polititjenestemand«: »og ansatte i politiet med særlige efterforskningsmæssige kvalifikationer«.

4. I § 837, stk. 3, indsættes efter »Polititjenestemand«: »eller ansatte i politiet«.

5. I § 856, stk. 5, indsættes efter »polititjenestemand«: »eller en ansat i politiet«.

6. I § 856, stk. 8, ændres »polititjenestemand, der har udført foranstaltninger« til: »polititjenestemand eller en ansat i politiet, der har udført foranstaltninger«, og efter »hemmeligholdelsen af« indsættes: »den ansattes eller«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. maj 2019.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets hovedpunkter
 - 2.1. Udvidelse af politiets adgang til at anvende agenter i forbindelse med politiets efterforskning af kriminalitet på internettet
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 2.1.3. Den foreslåede ordning
 - 2.1.3.1. Anvendelsesområde
 - 2.1.3.2. Børnepornografi
 - 2.1.3.3. Hæleri
 - 2.1.3.4. Narkotika
 - 2.1.3.5. Våben
 - 2.2. Ansatte i politiet der må udføre agentvirksomhed
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 2.2.3. Den foreslåede ordning
3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.
5. Administrative konsekvenser for borgere
6. Miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer mv.
9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Med dette lovforslag foreslås det at udvide politiets adgang til at anvende agenter i efterforskningen af visse former for kriminalitet på internettet, så politiet bliver bedre i stand til at identificere gerningsmænd, der gemmer sig bag falske profiler mv.

Samtidig foreslås det at udvide kredsen af de personer, der kan varetage agentvirksomhed, med henblik på at sikre, at politiets ressourcer anvendes mest effektivt.

Samfundet har siden internettets opfindelse og udbredelse været i rivende udvikling, og mange borgere bruger i dag internettet til onlinehandel. Desværre har man også udnyttet denne udvikling i de kriminelle miljøer, hvor der er sket en stigning i den kriminalitet, der foregår på internettet.

Noget af denne kriminalitet udøves åbenlyst på internettet, herunder salg af hælervarer, narkotika og våben, mens anden kriminalitet såsom pædofile aktiviteter ofte finder sted på det såkaldte mørke internet (dark web). Dette er en betegnelse for et netværk, som det kræver særlig software for at få adgang til. Netværket gør det herefter muligt for brugerne at skjule både deres handlinger og identiteter og er dermed særdeles velegnet for kriminelle, der således ønsker at skjule ulovlige aktiviteter.

Som følge af den teknologiske udvikling er der øgede udfordringer forbundet med at opklare kriminalitet på internettet. Gerningsmændene har således mulighed for at anvende bl.a. falske profiler, der gør det svært at finde frem til dem, ligesom de kan benytte særligt beskyttede fora, som kan være vanskelige at trænge ind i.

Der er på den baggrund et samfundsmæssigt behov for at give politiet nye redskaber til at bekæmpe både den åbenlyse og skjulte kriminalitet på internettet.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Udvidelse af politiets adgang til at anvende agenter i forbindelse med politiets efterforskning af kriminalitet på internettet

2.1.1. Gældende ret

Retsplejelovens kapitel 68 om afhøringer og særlige efterforskningsskridt indeholder nærmere regler om politiets brug af agenter som led i efterforskningen af lovovertrædelser. Ved agentvirksomhed forstås efter § 754 a, stk. 1, at politiet som led i efterforskningen af en lovovertrædelse foranlediger, at der tilbydes bistand til eller træffes foranstaltninger med henblik på at tilskynde nogen til at udføre eller fortsætte en lovovertrædelse.

Efter retsplejelovens § 754 a, stk. 1, nr. 1 og 2, må agentvirksomhed kun finde sted, hvis der foreligger en begrundet mistanke om, at lovovertrædelsen er ved at blive begået eller forsøgt, og efterforskningsskridtet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen. Desuden er det efter § 754 a, stk. 1, nr. 3, et krav, at efterforskningen angår en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover.

Bestemmelsen i § 754 b, stk. 1, regulerer den såkaldte øvre grænse for agentvirksomhed, dvs. grænsen for hvilke foranstaltninger, der – selv med rettens godkendelse – må foretages af polititjenestemænd. I almindelighed omtales denne øvre grænse som provokationsforbuddet. Brugen af agenter må således ikke bevirke en forøgelse af lovovertrædelsens omfang eller grovhed.

Det følger desuden af retsplejelovens § 754 c, stk. 1 og 2, at iværksættelse af agentvirksomhed efter § 754 a som udgangspunkt kræver, at der forud herfor er indhentet kendelse fra retten, medmindre foranstaltningernes øjemed ville forspildes, såfremt en retskendelse skulle afventes. Er dette tilfældet, kan politiet træffe beslutning om at iværksætte agentvirksomhed uden forudgående indhentelse af retskendelse, jf. § 754 c, stk. 3, 1. pkt. Sagen skal herefter snarest muligt og senest inden 24 timer fra foranstaltningernes

iværksættelse forelægges af politiet for retten, jf. bestemmelsens 2. pkt.

Reglerne om agentvirksomhed blev indsat i retsplejeloven ved lov nr. 319 af 4. juni 1986. Det fremsatte lovforslag byggede på strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1023 af 4. oktober 1984 om politiets indgreb i meddelelshemmeligheden og anvendelse af agenter.

Med betænkningen foreslog strafferetsplejeudvalget, at der i retsplejeloven blev indført en mulighed for, at politiet kan anvende agenter som led i efterforskningen af kriminalitet af en vis art.

Således blev det bl.a. foreslået, at politiet skulle kunne udføre agentvirksomhed som led i efterforskning af en lovovertrædelse, når der forelå en særlig bestyrket mistanke om, at lovovertrædelsen var ved at blive begået eller forsøgt, og når andre efterforskningsskridt ikke ville være egnede til at sikre bevis i sagen.

Med reglerne tilsigtedes en regulering af et område af den såkaldte aktive efterforskning, der iværksættes på et tidligere tidspunkt end den traditionelle efterforskning, som først iværksættes efter, at forbrydelsen er begået. Man havde i den forbindelse særligt narkotikakriminalitet for øje, selvom reglernes anvendelsesområde ikke er begrænset til denne form for kriminalitet, jf. ovennævnte betænkning side 125-129 og Folketingstidende 1985-86, tillæg A, spalte 348-349.

Under behandlingen af lovforslaget fremsatte et flertal i Folketinget tre ændringsforslag, jf. Folketingstidende 1985-86, tillæg B, spalte 1555-1564. Særligt kan det fremhæves, at flertallet foreslog, at der i § 754 a som endnu en betingelse for politiets anvendelse af agenter blev anført, at efterforskningen skulle angå en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover. Forslaget var et udtryk for flertallets opfattelse af, at agentvirksomhed er et vidtgående efterforskningsskridt, der kun bør anvendes ved den alvorligste kriminalitet. I samme retning foreslog flertallet, at der som udgangspunkt skulle være en forudgående domstolskontrol.

Med disse ændringsforslag blev lovforslaget vedtaget.

Begrebet agentvirksomhed blev ikke nærmere afgrænset med lovforslaget, men henset til ordvalget i § 754 a må det anses som forudsat, at politiets adfærd for at være omfattet af begrebet agentvirksomhed i objektiv henseende skal falde ind under straffelovens § 23 om medvirken. Herudover kræves det også, at der er udvist en særlig aktivitet fra politiets side.

Uden for reglerne om agentvirksomhed falder således former for efterforskning, der ikke består i en sådan aktivitet, f.eks. skygning af en bestemt person, overvågning af bestemte adresser og andre former for observation af mistænkte eller holden øje med kriminelle miljøer, jf. Folketings-tidende 1985-86, tillæg A, spalte 349. Tilfælde, hvor politiet foranlediger, at nogen eller noget bliver genstand for en lovovertrædelse (lokkedue-situationen), falder ligeledes uden for reglerne om agentvirksomhed, hvis den pågældende person kun er offer og derfor ikke udøver en aktivitet, der er omfattet af straffelovens § 23 om medvirken, jf. betænkningen side 160 og Folketingstidende 1985-86, tillæg A, spalte 350.

Uden for reglerne om agentvirksomhed falder endvidere de tilfælde af infiltration, hvor en person efter aftale med politiet søger kontakt i et kriminelt miljø for at kunne give politiet oplysninger. Dette gælder også, selvom den pågældende deltager i kriminalitet for at gøre sig troværdig i miljøet. Hvis den pågældende imidlertid griber ind i selve den lovovertrædelse, som efterforskningen angår, kan der dog være tale om agentvirksomhed. I den forbindelse skal det bemærkes, at reglerne om agentvirksomhed gælder, hvor der er sammenfald mellem den lovovertrædelse, der efterforskes, og den lovovertrædelse, som agenten øver indflydelse på. Dette er i lovtæksten udtrykt som et krav om, at den lovovertrædelse, som agentens handlinger skal øve indflydelse på, skal være den samme, som efterforskningen vedrører, jf. betænkningen side 160.

Endelig vil det falde uden for agentreglerne, når politiet foretager efterforskningsmæssige handlinger af en lovovertrædelse, der er fuldbyrdet på tidspunktet for politiets efterforskning. Baggrunden herfor er, at politiet i sådanne situationer ikke kan siges at foranledige, at der tilbydes bistand til eller træffes foranstaltninger med henblik på at tilskynde nogen til at udføre eller fortsætte en given lovovertrædelse.

Ved lov nr. 436 af 10. juni 2003 blev agentreglerne revideret med henblik på at gøre reglerne mere anvendelige i praksis. Bl.a. blev mistankekravet i retsplejelovens § 754 a, stk. 1, nr. 1, lempet fra ”særlig bestyrtet mistanke” til ”begrundet mistanke”, og bestemmelsen fik med enkelte undtagelser sin nuværende form. Strafferammekravet på minimum 6 år og kravet om forudgående domstolsprøvelse blev fastholdt.

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Internettet udgør i dag en stor og vigtig del af de fleste menneskers hverdag. Samtidig har udviklingen og udbredelsen af internettet medført en række nye udfordringer for politiet, når det kommer til efterforskning af visse former for kriminalitet, hvor internettet bruges som bindeled mellem kriminelle. Ofte anvender de kriminelle falske profiler på Facebook eller andre internetfora, ligesom det såkaldte mørke in-

ternet (dark web) har gjort det vanskeligt for politiet at finde frem til gerningsmændene.

Det er Rigspolitiets vurdering, at en udvidet adgang til at anvende agenter i forbindelse med politiets efterforskningsvirksomhed på internettet kan bidrage til en mere effektiv bekæmpelse af kriminalitet, der begås på internettet.

På grund af strafferammekravet på 6 år, som findes i retsplejelovens § 754 a, stk. 1, nr. 3, er politiet i dag afskåret fra at anvende agentreglerne på visse former for kriminalitet på internettet vedrørende udbredelse og besiddelse mv. af børnepornografi, hæleri samt narkotika- eller våbensalg.

I den forbindelse skal det bemærkes, at det ved indførelsen af agentreglerne i 1986 var grundtanken, at reglerne skulle udformes i lyset af samtidens udfordringer med at bekæmpe moderne kriminalitet, som det særligt sår inden for narkotikaområdet. Siden 1986 har samfundet imidlertid undergået en rivende udvikling, herunder ikke mindst hvad angår internettet og kriminelles brug heraf. Ændringen af agentreglerne i 2003 adresserede ikke disse forandringer, og samtidig må det konstateres, at udviklingen i kriminelles brug af internettet er fortsat siden 2003.

Rigspoliet har identificeret en række kriminalitetsformer, der hyppigt forekommer på internettet, og som typisk er vanskelige for politiet at efterforske inden for rammerne af de gældende agentregler. Fælles for disse kriminalitetsformer er navnlig, at de har en strafferamme på fængsel under 6 år og dermed falder uden for agentreglerne, medmindre der er tale om særligt grove og alvorlige tilfælde. Det drejer sig om udbredelse og besiddelse mv. af børnepornografi samt salg af hælervarer, narkotika og våben på internettet.

Det er Rigspolitiets vurdering, at disse udfordringer kan imødegås ved en udvidelse af anvendelsesområdet for agentvirksomhed.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at man ved en modernisering af de nuværende agentregler skal være opmærksom på en række omstændigheder omkring brugen af agenter i politiets efterforskning. De går dels på de risici med hensyn til politiets integritet, der generelt er forbundet med, at politiet aktivt træder ind i og deltager i et kriminelt handlingsforløb, dels på den konkrete risiko for, at politiet bevirker en forøgelse af lovovertrædelsens omfang eller grovhed.

Omvendt må det sikres, at kriminelle ikke længere skal kunne ”gemme sig bag internettets facade”. Det er krænkende for samfundets borgere og den almindelige retsfølelse, hvis der foregår åbenlyse ulovlige aktiviteter på internettet, uden at politiet har effektive redskaber til at håndtere dette.

Det er på den baggrund Justitsministeriets opfattelse, at adgangen til at anvende agentreglerne skal udvides til sager om udbredelse og besiddelse mv. af børnepornografi samt salg af hælervarer, narkotika og våben på internettet.

Forslaget skal adressere udfordringerne med, at internettet anvendes som platform til et bredt udsnit af kriminalitet. Internetskriminalitet i form af besiddelse eller udbredelse af børnepornografi samt salg af hælervarer, narkotika og våben må anses for i særlig grad at være krænkende for retsfølelsen og som sådan egnet til at være omfattet af agentreglerne.

Hvad angår børnepornografi, er der tale om udbredelse og besiddelse mv. af materiale, der udspringer af ofte grove seksualforbrydelser mod børn. En styrket adgang til at efterforske og retsforfølge børnepornografi kan derfor have en begrænsende effekt på efterspørgslen efter børnepornografi, og dermed også på fysiske overgreb, som begås med henblik på bl.a. at optage og udbrede børnepornografisk materiale.

Ligeledes er der tale om kriminalitet, som er rettet mod en specielt sårbar gruppe. Børn er som følge af deres umodenhed ikke i stand til – på samme måde som andre persongrupper – at beskytte sig selv imod at blive udsat for kriminalitet, hvorfor der er et stærkt beskyttelsesmæssigt hensyn i forhold til børns personlige integritet.

Rigspolitiet har oplyst, at fælles for salg af hælervarer, narkotika og våben er, at personer tilknyttet rocker- og bandemiljøet i vidt omfang står bag netop disse former for kriminalitet, og at internettet er en vigtig facilitator for udøvelsen af disse kriminalitetsformer. Kriminalitetsformerne udgør således en væsentlig del af bandemedlemmers indtægtsgrundlag.

2.1.3. Den foreslåede ordning

2.1.3.1. Anvendelsesområde

Det foreslås, at retsplejelovens § 754 a, stk. 1, nr. 3, ændres, således at politiet gives mulighed for at anvende agenter som led i efterforskningen af overtrædelser af lovgivning om børnepornografi (straffelovens § 235, stk. 1 og 2), hæleri (straffelovens § 290, stk. 1), narkotika (lovgivningen om euforiserende stoffer) og våben (lovgivningen om våben og eksplosivstoffer), når disse lovovertrædelser begås ved brug af internettet.

Dermed udvides politiets adgang til at anvende agenter i forhold til de gældende regler, hvor politiet i dag alene kan anvende hemmelige agenter i efterforskningen af lovovertrædelser, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover. Fælles for de opregnede bestemmelser og love, der foreslås omfattet af retsplejelovens § 754 a, stk. 1, nr. 3, er således, at de alle har en strafferamme på fængsel under 6

år. Det bemærkes, at lovforslaget ikke ændrer på de øvrige betingelser for politiets iværksættelse af agentvirksomhed, herunder kravet om retskendelse, jf. retsplejelovens § 754 c, stk. 1.

Ved internettet forstås i dette lovforslag databaseret kommunikation, uanset om kommunikationen sker gennem brug af computer, mobiltelefon eller andet elektronisk kommunikationsudstyr.

Det bemærkes i den forbindelse, at det ikke er et krav, at al kommunikation mellem politiet og gerningsmanden under hele forløbet sker ved brug af internettet, så længe den indledende kontakt mellem politiet og gerningsmanden er sket ved brug af internettet.

De lovbestemmelser og love, der foreslås omfattet af § 754 a, stk. 1, nr. 3, er beskrevet nærmere i det følgende.

2.1.3.2. Børnepornografi

Efter den foreslåede ordning vil politiet kunne udøve agentvirksomhed i sager om efterforskning af en overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1 eller 2, om udbredelse og besiddelse af pornografisk materiale af personer under 18 år, hvis overtrædelserne begås ved brug af internettet.

Straffelovens § 235, stk. 1 og 2, vedrører udbredelse og besiddelse af pornografisk materiale af personer under 18 år. Strafferammen for overtrædelse af bestemmelsens stk. 1 er bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpene omstændigheder fængsel indtil 6 år, mens strafferammen for overtrædelse af stk. 2 er bøde eller fængsel indtil 1 år.

Med henvisningen til straffelovens § 235, stk. 1, i den foreslåede ændring af retsplejelovens § 754 a, stk. 1, nr. 3, sigtes der således alene efter at ramme tilfælde, hvor strafferammen er fængsel indtil 2 år, idet overtrædelser af bestemmelsen under særligt skærpene omstændigheder allerede vil være omfattet af de gældende regler om agentvirksomhed.

Formålet med henvisningen til straffelovens § 235, stk. 1 og 2, er at give politiet mulighed for at benytte agenter i efterforskningen af sager om børnepornografi med henblik på f.eks. at indgå i en videre dialog med gerningsmændene på internettet.

Rigspolitiet vurderer, at den foreslåede udvidelse af agentreglerne til at gælde sager om børnepornografi vil være et stort løft for efterforskningen i de sager, hvor agenten ikke møder krav om udveksling af materiale for at kunne indgå i dialog, fordi det vil kunne medvirke til en hurtigere identifikation af gerningsmænd, hvorved flere overgreb vil kunne forhindres eller opklares.

Politiet får med den foreslåede ordning ikke mulighed for at anvende agenter til at udveksle eller på anden måde videre-distribuere børnepornografisk materiale. Dette skyldes, at politiet ikke må risikere at bidrage til en krænkelse eller fortsat krænkelse af et barn, samt det forhold, at politiet ikke vil kunne føre kontrol med eventuel videredistribuering af sådant børnepornografisk materiale. Politiet må således heller ikke udveksle børnepornografisk materiale i de tilfælde, hvor gerningsmanden kræver dette, for at politiet overhovedet kan komme til at indgå i en dialog med denne person.

2.1.3.3. Hæleri

Efter den foreslåede ordning vil politiet kunne udøve agentvirksomhed i sager om efterforskning af en overtrædelse af straffelovens § 290, stk. 1, om hæleri, hvis lovovertrædelsen begås ved brug af internettet.

Straffelovens § 290, stk. 1, omhandler hæleri, hvor straffesammenhængen er fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Hæleri af særligt grov beskaffenhed er reguleret i bestemmelsens stk. 2, hvorefter strafferammen er fængsel indtil 6 år. Sådanne tilfælde er således allerede omfattet af de gældende regler om agentvirksomhed.

Den foreslåede ordning er ikke tiltænkt anvendt ved helt bagatelagte overtrædelser, hvor salget vedrører hæleverer af meget lav økonomisk værdi. Politiet vil i sådanne tilfælde ikke kunne anvende agentreglerne i den foreslåede ordning.

Desuden skal politiet sikre sig, at købet ikke i realiteten bliver en bestilling af nye indbrud. Det må således fremstå klart af sammenhængen, at hæleren allerede har den udbudte vare i sin besiddelse. Det kan f.eks. sikres ved, at politiet forinden købet af den udbudte vare stiller krav til hæleren om, at varen skal kunne leveres med det samme, eller at sælgeren skal sende supplerende billedmateriale af varen under nærmere instruktion fra politiet.

Et eksempel på, hvornår politiet vil kunne anvende agentreglerne i forhold til efterforskning af sager om hæleri – hvis de almindelige betingelser er opfyldt – vil være i en situation, hvor politiet mistænker en person for at ville overtræde hæleribestemmelsen ved f.eks. på vegne af en tyv at udbyde stjalne varer til salg på internettet.

Det kan bl.a. være relevant for politiet at udøve en sådan agentvirksomhed, hvis politiet ved hjælp af en falsk profil på et internetforum interagerer med den mistænkte hæler med henblik på at indgå en aftale med hæleren om, at en køber ønsker at aftage hælevererne. En sådan aktiv efterforskning vil kræve, at politiet anvender agentreglerne, da den kan siges at udgøre en medvirkenshandling fra politiets side. Der kan i den forbindelse henvises til en lignende situation,

som forelå i Østre Landsrets dom af 14. marts 2012 som optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2012 side 2225 ff.

Omvendt vil der ikke være tale om agentvirksomhed i tilfælde, hvor politiet foretager efterforskningsmæssige handlinger, hvor der ikke tilbydes bistand til eller træffes foranstaltninger med henblik på at tilskynde nogen til at udføre eller fortsætte en given lovovertrædelse. Dette vil som hidtil f.eks. være tilfældet, hvis lovovertrædelsen på tidspunktet for politiets efterforskning allerede er blevet fuldført.

2.1.3.4. Narkotika

Efter den foreslåede ordning vil politiet kunne udøve agentvirksomhed i sager om efterforskning af en overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer, hvis lovovertrædelsen begås ved brug af internettet.

Efter lov om euforiserende stoffers § 3, stk. 1 og 3, straffes overtrædelser af lov om euforiserende stoffer eller forskrifter udfærdiget i medfør af denne med fængsel indtil 2 år. Dette omfatter ind- og udførsel, salg, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning og besiddelse af visse opregnede stoffer.

Den foreslåede ordning er tiltænkt anvendt i sager om salg af narkotika på internettet.

Det bemærkes i øvrigt, at den foreslåede ordning ikke er tiltænkt anvendt ved helt bagatelagte overtrædelser. Politiet vil i sådanne tilfælde ikke kunne anvende agentreglerne i den foreslåede ordning.

Ved vurderingen af, om en konkret overtrædelse falder under bagatelgrænsen, kan politiet bl.a. lægge vægt på omfanget og farligheden af lovovertrædelsen.

De grovere narkotikaforbrydelser straffes i medfør af straffelovens § 191 med en strafferamme på fængsel indtil 10 år og i særlige tilfælde fængsel indtil 16 år, og sådanne tilfælde vil således allerede være omfattet af reglerne om agentvirksomhed.

2.1.3.5. Våben

Efter den foreslåede ordning vil politiet kunne udøve agentvirksomhed i sager om efterforskning af en overtrædelse af lovgivningen om våben og eksplosivstoffer, hvis lovovertrædelsen begås ved brug af internettet.

Det fremgår af § 10, stk. 1, i lov om våben og eksplosivstoffer, at overtrædelse af en række bestemmelser i loven straffes med bøde, fængsel indtil 4 måneder eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 2 år. Dette omfatter bl.a.

ulovlig indførelse, fremstilling, erhvervelse, besiddelse og overdragelse af visse former for våben, ammunition og eksplosivstoffer.

Herudover fremgår det af lovens § 10, stk. 3, at der i forskrifter, der udfærdiges efter loven, kan fastsættes straf af bøde, fængsel indtil 4 måneder eller under skærpene omstændigheder fængsel indtil 2 år for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Dette er nærmere reguleret i § 59 i bekendtgørelse om våben og ammunition mv., hvorefter ovennævnte strafferamme gælder i tilfælde af bl.a. indførelse samt overdragelse eller overladelse til andre af visse genstande eller stoffer omfattet af forbuddet i våbenlovens § 1.

Den foreslåede ordning er tiltænkt anvendt i forhold til ulovligt salg af våben mv. på internettet.

Det bemærkes i øvrigt, at den foreslåede ordning ikke er tiltænkt anvendt ved helt bagatelagte overtrædelser. Politiet vil i sådanne tilfælde ikke kunne anvende agentreglerne i den foreslåede ordning.

Ved vurderingen af, om en konkret overtrædelse falder under bagatelgrænsen, kan politiet bl.a. lægge vægt på omfanget og farligheden af lovovertrædelsen.

De grovere våbenlovsovertrædelser straffes i medfør af straffelovens § 192 a, stk. 1, med en strafferamme på fængsel fra 2 år indtil 8 år, og efter stk. 2 med en strafferamme på fængsel indtil 6 år, og sådanne tilfælde vil således allerede være omfattet af reglerne om agentvirksomhed.

2.2. Ansatte i politiet der må udføre agentvirksomhed

2.2.1. Gældende ret

Det fremgår af retsplejelovens § 754 b, stk. 2, at agentvirksomhed som udgangspunkt alene må udføres af polititjenestemænd. Civile personer kan dog efter aftale med politiet yde bistand til at udføre eller fortsætte den lovovertrædelse, der efterforskes, når den bistand, der ydes, er yderst beskedent i forhold til lovovertrædelsen.

Udgangspunktet om, at agentvirksomhed alene må udføres af polititjenestemænd, stammer fra lov nr. 319 af 4. juni 1986 om ændring af retsplejeloven (Politiets anvendelse af agenter som led i efterforskningen af lovovertrædelser), hvorved der blev indført regler om agentvirksomhed i retsplejeloven, mens undtagelsesmuligheden for civile personer blev indsat ved lov nr. 436 af 10. juni 2003 om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Bekæmpelse af rockerkriminalitet og anden organiseret kriminalitet).

Ændringen i 2003 blev gennemført med henblik på at sikre, at politiagenter kunne introduceres i det kriminelle miljø, hvilket i praksis ofte foregår gennem en civil person, der færdes i miljøet, og som kan formidle kontakten til bagmændene, jf. Folketingstidende 2002-03, tillæg A, side 6711-6712.

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser

Rigspolitiet har påpeget, at kriminalitet ofte efterforskes af eller med bistand fra ansatte i politiet med en anden uddannelsesmæssig baggrund end en politimæssig, f.eks. universitetsuddannede analytikere med ekspertise inden for relevante områder.

Derfor foreslår Justitsministeriet, at de gældende regler i § 754 b, stk. 2, om, hvem der kan varetage agentvirksomhed, udvides, således at det ikke kun er polititjenestemænd, der kan udøve agentvirksomhed, men også andre ansatte i politiet, der har de fornødne efterforskningsmæssige forudsætninger herfor.

Dette skal sikre, at politiets personalemæssige ressourcer i forbindelse med bekæmpelse af kriminalitet anvendes på bedst mulig vis, og at efterforskning altid varetages af de personer, der er bedst egnede hertil.

2.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at retsplejelovens § 754 b, stk. 2, 1. pkt., ændres, således at det fremover vil fremgå, at også ansatte i politiet med særlige efterforskningsmæssige kvalifikationer kan udføre agentvirksomhed i medfør af § 754 a, stk. 1.

Der er med ændringen ikke tiltænkt en begrænsning af kredsen af personer, som efter gældende ret kan udføre agentvirksomhed.

Dette vil gøre det muligt f.eks. at anvende ansatte i politiet med en universitetsbaggrund, der har særlige kompetencer inden for et bestemt område, og som kan være relevant at bruge under en efterforskning af kriminalitet på eksempelvis internettet. Det er således langt fra alle ansatte i politiet, som med lovforslaget vil kunne udføre agentvirksomhed, idet f.eks. kontor- og servicemedarbejdere, studentermedhjælpere mv. i politiet ikke vil få adgang til at udføre agentvirksomhed.

Det bemærkes, at det er en forudsætning for at udføre agentvirksomhed, at personerne, der ikke er polititjenestemænd, er ansatte i politiet og endvidere har de rette kompetencer til at udføre sådant efterforskningsarbejde, uanset om disse måtte være personer med politimæssig eller anden uddannelsesmæssig baggrund. Der må i hvert enkelt tilfælde

foretages en vurdering af, om den pågældende har de nødvendige forudsætninger for at kunne udføre agentvirksomhed på en korrekt og hensigtsmæssig måde.

Det vil bl.a. kunne have betydning, om den pågældende har en politimæssig baggrund og dermed allerede vil have et uddannelsesmæssigt kendskab til, hvordan efterforskningsvirksomhed generelt bør gennemføres. Omvendt ligger der heri også en forventning om, at der må stilles krav om særlig baggrund eller viden, når ansatte i politiet uden en politimæssig baggrund skal foretage agentvirksomhed. Dette kan f.eks. være universitetsuddannede analytikere med ekspertise i såkaldt "open source intelligence", dvs. efterretningsarbejde i åbne kilder på internettet.

Det bemærkes, at lovforslaget ikke ændrer på de øvrige betingelser for politiets iværksættelse af agentvirksomhed, herunder kravet om retskendelse, jf. retsplejelovens § 754 c, stk. 1.

I tilknytning til ovenstående foreslås det, at de gældende bestemmelser i retsplejelovens § 29 a, stk. 3, § 837, stk. 3, og § 856, stk. 5 og 8, konsekvensændres som følge af den foreslåede ændring af § 754 b, stk. 2, 1. pkt.

I disse bestemmelser omtales en politiagent således som en polititjenestemand, der har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a. Disse bestemmelser skal tilpasses, således at det fremover fremgår, at de vedrører ansatte i politiet, der har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Forslaget om at udvide muligheden for at anvende hemmelige agenter som led i efterforskningen af overtrædelser af lovgivning om børnepornografi, hæleri, narkotika og våben vurderes ikke at medføre økonomiske konsekvenser af betydning for politiet, idet den udvidede mulighed forudsættes udnyttet ved anvendelse af eksisterende ressourcer.

Eventuelle merudgifter for anklagemyndighed, kriminalforsorg og domstole som følge af den udvidede mulighed for politiet til at anvende agenter afholdes inden for myndighedernes eksisterende rammer.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vurderes at have mindre retssikkerhedsmæssige konsekvenser for borgerne, idet der med lovforslaget sker en udvidelse af agentreglerne i forhold til visse former for kriminalitet på internettet.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 21. januar 2019 til den 18. februar 2019 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre og Vestre Landsret, samtlige byretter, Advokatrådet, Advokatsamfundet, Amnesty International, Copenhagen Business School, Juridisk Institut, Danske Advokater, Danske Regioner, Den Danske Dommerforening, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Statsadvokater, Fængselsforbundet, HK Landsklubben Danmarks Domstole, HK Landsklubben Kriminalforsorgen, HK Landsklubben Politiet, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Kriminalforsorgsforeningen, Københavns Universitet, Det Juridiske Fakultet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Politidirektørforeningen, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigsombudsmanden i Grønland, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigspolitiet, Rigsrevisionen, Syddansk Universitet, Juridisk Institut, Aalborg Universitet, Juridisk Institut og Aarhus Universitet, Juridisk Institut.

Lovforslaget har endvidere været i høring hos Datatilsynet og Digitaliseringsstyrelsen.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindredgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Mindre retssikkerhedsmæssige konsekvenser
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 29 a, stk. 3, lukkes dørene under et retsmøde under en polititjenestemand's forklaring efter anklagemyndighedens anmodning herom, når polititjenestemanden har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a.

Med forslaget ændres § 29 a, stk. 3, således at »eller en ansat i politiet« indsættes efter »polititjenestemand«, og »polititjenestemandens« ændres til »dennes«.

Det kommer dermed til at fremgå, at muligheden for at lukke dørene under et retsmøde i medfør af denne bestemmelse gælder, når der også er tale om en ansat i politiet, som har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af ændringen af § 754 b, stk. 2, 1. pkt., jf. lovforslagets § 1, nr. 3.

Til nr. 2

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 754 a, stk. 1, må politiet ikke som led i efterforskningen af en lovovertrædelse foranledige, at der tilbydes bistand til eller

træffes foranstaltninger med henblik på at tilskynde nogen til at udføre eller fortsætte lovovertrædelsen, medmindre der foreligger en begrundet mistanke om, at lovovertrædelsen er ved at blive begået eller forsøgt, jf. nr. 1; efterforsknings-skridtet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen, jf. nr. 2; og efterforskningen angår en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, jf. nr. 3.

Med forslaget ændres § 754 a, stk. 1, nr. 3, således at politiet gives mulighed for at anvende agenter som led i efterforskningen af overtrædelser af lovgivning om børnepornografi (straffelovens § 235, stk. 1 og 2), hæleri (straffelovens § 290, stk. 1), narkotika (lovgivningen om euforiserende stoffer) og våben (lovgivningen om våben og eksplosivstoffer), når disse lovovertrædelser begås ved brug af internettet.

Dermed udvides politiets adgang til at anvende agenter i forhold til de gældende regler, hvor politiet i dag kan anvende hemmelige agenter i efterforskningen af lovovertrædelser, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover. Fælles for de opregnede bestemmelser og love, der foreslås omfattet af retsplejelovens § 754 a, stk. 1, nr. 3, er således, at de alle har en strafferamme på fængsel under 6 år.

Ved internettet forstås i dette lovforslag databaseret kommunikation, uanset om kommunikationen sker gennem brug af computer, mobiltelefon eller andet elektronisk kommunikationsudstyr.

Det bemærkes i den forbindelse, at det ikke er et krav, at al kommunikation mellem politiet og gerningsmanden under

hele forløbet sker ved brug af internettet, så længe den indledende kontakt mellem politiet og gerningsmanden er sket ved brug af internettet.

For så vidt angår henvisningerne til de ovenfor nævnte bestemmelser gælder følgende:

Efter den foreslåede ordning vil politiet for det første kunne udøve agentvirksomhed i sager om efterforskning af en overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1 eller 2, om udbredelse og besiddelse af pornografisk materiale af personer under 18 år, hvis overtrædelsen begås ved brug af internettet.

Straffelovens § 235, stk. 1 og 2, vedrører udbredelse og besiddelse af pornografisk materiale af personer under 18 år. Strafferammen for overtrædelse af bestemmelsens stk. 1 er bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpene omstændigheder fængsel indtil 6 år, mens strafferammen for overtrædelse af stk. 2 er bøde eller fængsel indtil 1 år.

Med henvisningen til straffelovens § 235, stk. 1, i den foreslåede ændring af retsplejelovens § 754 a, stk. 1, nr. 3, sigtes der således alene efter at ramme tilfælde, hvor strafferammen er fængsel indtil 2 år, idet overtrædelser af bestemmelsen under særligt skærpene omstændigheder allerede vil være omfattet af de gældende regler om agentvirksomhed.

Formålet med henvisningen til straffelovens § 235, stk. 1 og 2, er at give politiet mulighed for at benytte hemmelige agenter i efterforskningen af sager om børnepornografi med henblik på bl.a. at indgå i en videre dialog med gerningsmændene på internettet.

Politiet får med den foreslåede ordning ikke mulighed for at anvende agenter til at udveksle eller på anden måde videre distribuere børnepornografisk materiale. Dette skyldes, at politiet ikke må risikere at bidrage til en krænkelse eller fortsat krænkelse af et barn, samt det forhold, at politiet ikke vil kunne føre kontrol med eventuel videredistribuering af sådant børnepornografisk materiale. Politiet må således heller ikke udveksle børnepornografisk materiale i de tilfælde, hvor gerningsmanden kræver dette for at politiet overhovedet kan komme til at indgå i en dialog med denne person.

Efter den foreslåede ordning vil politiet for det andet kunne udøve agentvirksomhed i sager om efterforskning af en overtrædelse af straffelovens § 290, stk. 1, om hæleri, hvis lovovertrædelsen begås ved brug af internettet.

Straffelovens § 290, stk. 1, omhandler hæleri, hvor strafferammen er fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Hæleri af særligt grov beskaffenhed er reguleret i bestemmelsens stk. 2, hvorefter strafferammen er fængsel indtil 6 år. Sådanne til-

fælde er således allerede omfattet af de gældende regler om agentvirksomhed.

Den foreslåede ordning er ikke tiltænkt anvendt ved helt bagatelagte overtrædelser, hvor salget vedrører hælervarer af meget lav økonomisk værdi. Politiet vil i sådanne tilfælde ikke kunne anvende agentreglerne i den foreslåede ordning.

Desuden skal politiet sikre sig, at købet ikke i realiteten bliver en bestilling af nye indbrud. Det må således fremstå klart af sammenhængen, at hæleren allerede har den udbudte vare i sin besiddelse. Det kan f.eks. sikres ved, at politiet forinden købet af den udbudte vare stiller krav til hæleren om, at varen skal kunne leveres med det samme, eller at sælgeren skal sende supplerende billedmateriale af varen under nærmere instruktion fra politiet.

Et eksempel på, hvornår politiet vil kunne anvende agentreglerne i forhold til efterforskning af sager om hæleri – hvis de almindelige betingelser er opfyldt – vil være i en situation, hvor politiet mistænker en person for at ville overtræde hæleribestemmelsen ved f.eks. på vegne af en tyv at udbyde stjalne varer til salg på internettet.

Det kan bl.a. være relevant for politiet at udøve en sådan agentvirksomhed, hvis politiet ved hjælp af en falsk profil på et internetforum interagerer med den mistænkte hæler med henblik på at indgå en aftale med hæleren om, at en køber ønsker at aftage hælervarerne. En sådan aktiv efterforskning vil kræve, at politiet anvender agentreglerne, da den kan siges at udgøre en medvirkenshandling fra politiets side. Der kan i den forbindelse henvises til en lignende situation, som forelå i Østre Landsrets dom af 14. marts 2012 som optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2012 side 2225 ff.

Omvendt vil der ikke være tale om agentvirksomhed i tilfælde, hvor politiet foretager efterforskningsmæssige handlinger, hvor der ikke tilbydes bistand til eller træffes foranstaltninger med henblik på at tilskynde nogen til at udføre eller fortsætte en given lovovertrædelse. Dette vil som hidtil f.eks. være tilfældet, hvis lovovertrædelsen på tidspunktet for politiets efterforskning allerede er blevet fuldbyrdet.

Efter den foreslåede ordning vil politiet for det tredje kunne udøve agentvirksomhed i sager om efterforskning af en overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer, hvis lovovertrædelsen begås ved brug af internettet.

Efter lov om euforiserende stoffers § 3, stk. 1 og 3, straffes overtrædelser af lov om euforiserende stoffer eller forskrifter udfærdiget i medfør af denne lov med fængsel indtil 2 år. Dette omfatter ind- og udførsel, salg, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning og besiddelse af visse opregnede stoffer.

Den foreslåede ordning er tiltænkt anvendt i sager om salg af narkotika på internettet.

Det bemærkes i øvrigt, at den foreslåede ordning ikke er tiltænkt anvendt ved helt bagatelagte overtrædelser. Politiet vil i sådanne tilfælde ikke kunne anvende agentreglerne i den foreslåede ordning.

Ved vurderingen af, om en konkret overtrædelse falder under bagatelgrænsen, kan politiet bl.a. lægge vægt på omfanget og farligheden af lovovertrædelsen.

De grovere narkotikaforbrydelser straffes i medfør af straffelovens § 191 med en strafferamme på fængsel indtil 10 år og i særlige tilfælde fængsel indtil 16 år, og sådanne tilfælde vil således allerede være omfattet af reglerne om agentvirksomhed.

Efter den foreslåede ordning vil politiet for det fjerde kunne udøve agentvirksomhed i sager om efterforskning af en overtrædelse af lovgivningen om våben og eksplosivstoffer, hvis lovovertrædelsen begås ved brug af internettet.

Det fremgår af § 10, stk. 1, i lov om våben og eksplosivstoffer, at overtrædelse af en række bestemmelser heraf straffes med bøde, fængsel indtil 4 måneder eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 2 år. Dette omfatter bl.a. ulovlig indførelse, fremstilling, erhvervelse, besiddelse og overdragelse af visse former for våben, ammunition og eksplosivstoffer.

Herudover fremgår det af § 10, stk. 3, at der i forskrifter, der udfærdiges efter loven, kan fastsættes straf af bøde, fængsel indtil 4 måneder eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 2 år for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Dette er nærmere reguleret i § 59 i bekendtgørelse om våben og ammunition mv., hvorefter ovennævnte strafferamme gælder i tilfælde af bl.a. indførelse samt overdragelse eller overladelse til andre af visse genstande eller stoffer omfattet af forbuddet i våbenlovens § 1.

Den foreslåede ordning er tiltænkt anvendt i forhold til ulovligt salg af våben mv. på internettet.

Det bemærkes i øvrigt, at den foreslåede ordning ikke er tiltænkt anvendt ved helt bagatelagte overtrædelser. Politiet vil i sådanne tilfælde ikke kunne anvende agentreglerne i den foreslåede ordning.

Ved vurderingen af, om en konkret overtrædelse falder under bagatelgrænsen, kan politiet bl.a. lægge vægt på omfanget og farligheden af lovovertrædelsen.

De grovere våbenlovsovertrædelser straffes i medfør af straffelovens § 192 a, stk. 1, med en strafferamme på fængsel fra 2 år indtil 8 år, og efter stk. 2 med en strafferamme på fængsel indtil 6 år, og sådanne tilfælde vil således allerede være omfattet af reglerne om agentvirksomhed.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.3.1-2.1.3.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 754 b, stk. 2, 1. pkt., må foranstaltninger som nævnt i § 754 a, stk. 1, alene udføres af polititjenestemænd.

Med forslaget ændres § 754 b, stk. 2, 1. pkt., således at det fremover vil fremgå, at også ansatte i politiet med særlige efterforskningsmæssige kvalifikationer kan udføre agentvirksomhed i medfør af § 754 a, stk. 1.

Der er med ændringen ikke tiltænkt en indsnævring af kredsen af personer, som efter gældende ret kan udføre agentvirksomhed.

Dette vil gøre det muligt f.eks. at anvende personer med en universitetsbaggrund, der har særlige kompetencer inden for et bestemt område, og som kan være relevant at bruge under en efterforskning af kriminalitet på eksempelvis internettet.

Det bemærkes, at det er en forudsætning for at kunne udføre agentvirksomhed, at personerne, der ikke er polititjenestemænd, er ansatte i politiet og endvidere har de rette kompetencer til at udføre sådant efterforskningsarbejde, uanset om disse måtte være personer med politimæssig eller anden uddannelsesmæssig baggrund. Der må i hvert enkelt tilfælde foretages en vurdering af, om den pågældende har de nødvendige forudsætninger for at kunne udføre agentvirksomhed på en korrekt og hensigtsmæssig måde.

Det vil bl.a. kunne have betydning, om den pågældende har en politimæssig baggrund og dermed allerede vil have et uddannelsesmæssigt kendskab til, hvordan efterforskningsvirksomhed generelt bør gennemføres. Omvendt ligger der heri også en forventning om, at der må stilles krav om særlig baggrund eller viden, når ansatte uden en politimæssig baggrund skal foretage agentvirksomhed. Dette kan f.eks. være universitetsuddannede analytikere med ekspertise i såkaldt "open source intelligence", dvs. efterretningsarbejde i åbne kilder på internettet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 837, stk. 3, som omhandler, hvilke dokumenter anklagemyndigheden skal udarbejde i forbindelse med indlevering af anklageskrift, kan polititjenestemænd, der har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a, og polititjenestemænd med en særlig tjenestefunktion, hvor det af hensyn til denne særlige tjenestefunktion er nødvendigt at hemmeligholde identiteten, betegnes med et andet navn end deres eget og uden angivelse af bopæl.

Med forslaget ændres § 837, stk. 3, således at »eller ansatte i politiet« indsættes efter »Polititjenestemænd«.

Det kommer dermed til at fremgå, at muligheden for at blive betegnet med et andet navn og uden angivelse af bopæl i medfør af denne bestemmelse gælder for en ansat i politiet, som har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a.

Det bemærkes i den forbindelse, at der ikke er tilsigtet ændringer af gældende ret, hvad angår forståelsen af begrebet »bopæl«. I praksis anføres enhver polititjenestemand, der skal afgive forklaring i retten, således med angivelse af tjenestested, og begrebet »bopæl« forstås således i praksis som ensbetydende med tjenestested. Det samme vil dermed også gælde for de ansatte i politiet, som i medfør af den foreslåede ændring af § 754 b skal kunne udføre agentvirksomhed.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af ændringen af § 754 b, stk. 2, 1. pkt., jf. lovforslagets § 1, nr. 3.

Til nr. 5

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 856, stk. 5, som hører under retsplejelovens kapitel om hovedforhandlingen i 1. instans, kan en polititjenestemand, der har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a, afgive forklaring uden at oplyse sit eget navn og bopæl.

Med forslaget ændres § 856, stk. 5, således at det kommer til at fremgå, at muligheden for at afgive forklaring uden at op-

lyse sit eget navn og bopæl gælder for en ansat i politiet, som har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a.

Det bemærkes i den forbindelse, at der ikke er tilsigtet ændringer af gældende ret, hvad angår forståelsen af begrebet »bopæl«. I praksis anføres enhver polititjenestemand, der skal afgive forklaring i retten, således med angivelse af tjenestested, og begrebet »bopæl« forstås således i praksis som ensbetydende med tjenestested. Det samme vil dermed også gælde for de ansatte i politiet, som i medfør af den foreslåede ændring af § 754 b skal kunne udføre agentvirksomhed.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af ændringen af § 754 b, stk. 2, 1. pkt., jf. lovforslagets § 1, nr. 3.

Til nr. 6

Efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 856, stk. 8, som hører under retsplejelovens kapitel om hovedforhandlingen i 1. instans, kan rettens formand bestemme, at tiltalte skal forlade retslokalet, når bl.a. en polititjenestemand, der har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a, afhøres, hvis dette er påkrævet af hensyn til hemmeligholdelsen af polititjenestemandens identitet, og det må antages at være uden væsentlig betydning for tiltaltes forsvar.

Med forslaget ændres § 856, stk. 8, således at det kommer til at fremgå, at muligheden for, at rettens formand kan bestemme, at tiltalte skal forlade retslokalet, gælder, når en ansat i politiet, der har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a, afhøres.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af ændringen af § 754 b, stk. 2, 1. pkt., jf. lovforslagets § 1, nr. 3.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. maj 2019.

Til § 3

Den foreslåede bestemmelse fastslår, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland. Det skyldes, at der for Færøerne og Grønland gælder særlige retsplejelove.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

§ 29 a. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Når en polititjenestemand har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a, lukkes dørene under polititjenestemandens forklaring, når anklagemyndigheden anmoder om det.

§ 754 a. Politiet må ikke som led i efterforskningen af en lovovertrædelse foranledige, at der tilbydes bistand til eller træffes foranstaltninger med henblik på at tilskynde nogen til at udføre eller fortsætte lovovertrædelsen, medmindre:

1-2) ---

3) efterforskningen angår en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover.

§ 754 b. ---

Stk. 2. Foranstaltningerne må alene udføres af polititjenestemænd. Civile personer kan dog efter aftale med politiet yde bistand til at udføre eller fortsætte den lovovertrædelse, der efterforskes, når den bistand, der ydes, er yderst beskedent i forhold til lovovertrædelsen.

§ 837. ---

Stk. 2. ---

Stk. 3. Polititjenestemænd, der har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a, og polititjenestemænd med en særlig tjenestefunktion, hvor det af hensyn til denne særlige tjenestefunktion er nødvendigt at hemmeligholde identiteten, kan betegnes med et andet navn end deres eget og uden angivelse af bopæl.

Stk. 4. ---

§ 856. ---

Stk. 2-4. ---

Stk. 5. En polititjenestemand, der har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a, kan afgive forklaring uden at oplyse sit eget navn og bopæl.

Stk. 6-7. ---

Stk. 8. Rettens formand kan bestemme, at tiltalte skal forlade retslokalet, når en polititjenestemand, der har udført foranstaltninger som nævnt i § 754 a, eller en polititjenestemand med en særlig tjenestefunktion afhøres, hvis dette er påkrævet af hensyn til hemmeligholdelsen af polititjenestemandens identitet og det må antages at være uden væsentlig betydning for tiltaltes forsvar.

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1284 af 14. november 2018, som ændret senest ved lov nr. 1719 af 27. december 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 29 a, stk. 3, indsættes efter »polititjenestemand«: »eller en ansat i politiet«, og »polititjenestemandens« ændres til: »dennes«

2. I § 754 a, stk. 1, nr. 3, indsættes efter »6 år eller derover«: », eller en overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1 eller 2, § 290, stk. 1, af lovgivningen om euforiserende stoffer eller af lovgivningen om våben og eksplosivstoffer, i det omfang overtrædelsen begås ved brug af internettet«

3. I § 754 b, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »polititjenestemænd«: »og ansatte i politiet med særlige efterforskningsmæssige kvalifikationer«

4. I § 837, stk. 3, indsættes efter »Polititjenestemænd«: »eller ansatte i politiet«

5. I § 856, stk. 5, indsættes efter »polititjenestemand«: »eller en ansat i politiet«

6. I § 856, stk. 8, ændres »polititjenestemand, der har udført foranstaltninger« til: »polititjenestemand eller en ansat i politiet, der har udført foranstaltninger«, og efter »hemmeligholdelsen af« indsættes: »den ansattes eller«

Stk. 9-10. ---